

ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ዋና ዝሰኣነ ውድብ።

ተጋዳላይ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ኣብ ቃልሲ ንናጽነት ዘበርከቶ ኣበርከቶ፡ ዝኸፈሎ መስዋእትነት፡ ዘሕለፎ ከርፋሕ ናብራ ዝኸሕድ ኤርትራዊ ኣሎ ኢሊ ኣይኣምንን። ተጋዳላይ ተ.ሓ.ኤ. ብፍቕሪ ሃገሩ ልቡ ዝነደደ፡ ሂወቱ ምእንቲ ሃገሩን ህዝቡን ዘበጀዎ፡ ሃገር ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ከትኣቱ ዘየፍቅድ እዩ ነይሩ። ብልክዕ እንተመዘና ሎሚ ተጋደልቲ ተ.ሓ.ኤ. ዝነበሩ ኣብ ዝለዓለ ጽፍሕታት መንግስቲ ተመዲቦም ሃገር እትጠልቦ ጠለብ ዘሰላስሉ ዘለዉ ውሑዳት ኣይኮኑን። ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ንኹሎም ኣብኣ ተወዲቦም ዝነበሩ ተጋደልትን ህዝብን ዝሓቕፈ ስም ስለ ዝኾነ፡ ሕጅውን እቲ ፈታው ሃገሩ ዝኾነ ኣብ ሕቕፋ ዝነበረ ተጋዳላይ ነበርን ህዝብን ሃገር ኣብ ምህናጽን ልዕላውነታ ምዕቃብን ጉቡኡ የተግብር ኣሎ።

ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ (ተ.ሓ.ኤ.) ስለምንታይ ፈርክሽከሽ ኢሉ ንዝብል ሕቶ መልሱ፡ (1) ጓሳ ዝሰኣና ኣባጊዕ ድራር ኣዛብእ ይኾና። (2) ዝተረፋ ወኻሩ ይጸወታለን። (3) ገለ ዕድል ዝገበራ ካብ ኩሉ መከራ ወጺኤን ዝኮነን ይኣትዋ። ዝዕይነቱ ዕድል እዩ ኣጋጢሙ። መሪሕነት ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ምስ ዝዓበ ክፋል መሰረታዊ ዘራኽቦም ሰንሰለት ዳርጋ ኣይነበረን ክበሃል ይከኣል። ኣብ መንጎ ክልቲኡ ደላሎ ተበለጽቲ ከምዝነበሩ ኣይከሓድን።

ሀ) ጓሳ ዝሰኣና ኣባጊዕ ድራር ኣዛብእ ይኾና፡ ዘበለኒ ምኽንያት ብሰንኪ ሓላፍነቱ ዝዘንግዐ ግስሩጥ ዝኾነ መሪሕነት፡ ሰራዊት ፋሕብትን ኢሉ ኣደዳ ስደትን መከራን ኮይኑ። ሰራዊት ምስቲ ምስ መሪሕነቱ ዝነበሮ ልሕሉሕ ዝምድናን ህ.ግ. ነዛ ዘኾለሰታ ኢድ ትነክስ ወያነ ምዕዳማን ወለቕ ዘለቕ ተበለጽትን፡ ንስምረት ዝነበሮ ሸውሃት ምስ ተዓጽዖ ኩሉ ተደማሚሩ ህለወ ተ.ሓ.ኤ. ኣብ ሜዳ ኣኸቲሙ። እቲ ምዕራፍ ብኡ ተዓጽወ።

ለ) ዝተረፋ ወኻሩ ይጸወታለን፡ እቶም ጠባይ ንኡስ ብርጅዋ ዝነበሮም ኣብ ግዜ ውራ ውራ ነብስኻ ኣይተዕብራ ከም ዝበሃል ገሰገሰትን ተብዓትን ክመስሉ ነቲ ኣብ ታሃዳይን ኮሮኮንን ዝነበረ ተጋዳላይ ክማስሕዎ እዮም ተራእዮም። ምስ ክውንነት መሰረታት ዘይቃዶ ማርክሲዝም ለኒኒዝም እናተባህለ ከም ገሰገሰትን ደምክራሲያውያን ክመስሉ ጭሕሞም ከዘግፉዮም ምመሪጻም። (ንኡብነት ጠባይ ናይዞም ተበለጽቲ ንምብራህ፡ ኣብ 1979/80 ደርግ ካብ ተሰነይ ተበጊሱ ንፎርቶ ወተሃደራዊ ቤት ጽሕፈት ጀብሃ (ፎርቶ ባርካ) ክጥቅዕ መደብ ምህላዉ ምስ ተረጋገጸ፡ መሪሕነት ጀብሃ ንኹሉ ቤት ጽሕፈታት ኣብ ባርካ ዝነበረ ንዶብ ሱዳ ክግዕዝን ብጀካ ውሑዳት ኩነታት ጥዕንኦምን ገለ ኣለይትን ገዲፍካ ኩሉ ኣባል ቤት ጽሕፈታት ዝነበር ክኸተት ኣዘዘ። ኣብ ኩናት ዝዳለዉሉ ዝነበረ እዋን ቦቶም ተበላጺ ጠባይ ዝነበሮም ንነብሶም ከም ዓባይቲ ምሁራን ዝግምትዎ ኣብ ገለ ቤት ጽሕፈታት ተዓቕሮም ኩሎም እንተዘይበልኩ መብዛሕትኦም ሓደ ንምምካት እቲ ውግእ ሕንፍሽፍሽ ዘእቱ ሓሳብ ኣልዓሉ። መሪሕነት ንምሁራት ከጥፍእ ካብ ኩሉ ቤት ጽሕፈት ኣኪቡ ኣብ ውግእ የእትወና ኣሎ ዝብል ኣዝዩ ኣዕናዊ ፕሮፖጋንዳ ተነዘሑ። ንጸላኢ ንግዚኡ ዓቢ ድጋፍ ፈጠረ። ኣብዚ ዝበርሃልካ በተሓሳስባዞም ተበለጽቲ (1) ምሁርን ዘይምሁርን ዝብልል ፍፍልልይ ኣብ ግዜ ክተት፡ (2) ገንሽል ንመስዋእቲ ዝተፈርደን ዑቕር ናጽነት ዝጽበን ምንባሩዮ። እዞም ምሁራት ኢና በሃልቲ መብዛሕትኦም ኣብ ምህዳን ኢ.ዲ.ኤ.ም. (EDM) ዝለዓለ ኢድ ዝነበሮም እዮም። እዚ ካብቲ ብዙሕ ኣብ መንጎ ተ.ሓ.ኤ. ህዝባዊ ግንባርን ዝነበረ ፍልልያት ከረዳኣና ይኸእል። ንኡብነት ኣብ ህ.ግ. ወራር ምስ ዝመጽእ ኩሉ ነገር ገዲፍካ ጸላኢኻ ምምካትዮ። ስለ ዝኾነ ኩሉ ንውግእ ድሉው እዩ። ኣብ ጀብሃ ውግእ ርእዩ ዘይፈልጥ ኔሩ።

ሐ) ገለ ዕድል ዝገበራ ካብ ኩሉ መከራ ወጺኤን ዝኮነን ይኣትዋ፡ ዘበለኒ ሳግም እቲ ኣብ ህዝባዊ ግንባር ብክልተኣዊ ስምረት ብጉባኤ ብወግዒ ዝሰመረ ሓይሊ ክፋል ተ.ሓ.ኤ. እዩ።

ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ምስ ፈረሰ ጊሂዱ ዝተራእየ ነገር እንተነበረ፡ እቲ መሰረታውን ገለ ታሕተዎት ካድራት ናይቲ ውድብ ዳርጋ 90% ምስቲ ንናጽነት ኤርትራ ዝቃለስ ዝነበረ ውድብ ህ.ግ.ሓ.ኤ ንምድጋፍ ቡብዘለዎን ካብ ዘዘለዎን ኮይኑ ተሳታፍነቱ ዘበርከተ። ኣብዚ ክጥቀስ ዝግብኦ ኣሉታዊ ነገር እንተሎ ብገለ ኣባላት ሓፋሽ ውዳባት ህዝባዊ ግንባር ነቲ ኣብ ኩናት ተጠማጢሙ ንጸላኢ ራዕድን ስዕረትን ዘውርደሉ ዝነበረ ተጋዳላይ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ብትሑት ንቕሓት ዝተሰነየ ዘለፋታት ሃደምቲ እናተባህለ ይዘረብ ኔሩ እዩ። ያኣይ ከም ህዝባዊ ግንባር ፓስፖርት ኣውጺኡ ቪዛ ኣውቂዑ ዝላኣኹም ነቲ ተባዕ ኤርትራዊ ከነኣእሱ ሕንኽ ኣይበሉን። እዚ ኣብ እዋኑ ንቕሓት ዝጎደሎ ኣበሃህላታት ከቀሓሕር ኪኢሉ

እኳ እንተነበር ከሃሰስ ግዜ አይወሰድን። አገናዕ ነቶም ነቲ ዘለፋታት ሕጽረት ንቐላት ምዃኑ ተረዲኦም ኣብ ጎኒ ህ.ግ. ኮይንኖም ሃገራዊ ጉቡኦም ዘበርከቱ ዝነበሩን ሕጂ'ውን ዘበርከቱ ዘለዉን ኣባላት ተ.ሓ.ኤ ነበር።

እሞ እዞም ሎሚ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ኢና እናበሎ ብውሽጣዊ ግርጭታቱ ዝተሳዕረ ውድብ ከም ታሓላቕትን መራሕትን መሲሎም ፍሑቕ ዓዲ መሓሰዊ ከምዝብሃል ሃተፍተፍ ዝብሉ ዘለዉ ንመን ከደናግሩ ኮን ይኹኑ? ነዞም ኣብ ቅድምን ድሕርን ነጻነትን ዝተወልዱ መንእሰያት? ትንሳኤ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ምስ ናይ መሰረታውያን ናይ ስምረት ጭርሖታቱን ብውድብ ሳግም ተረጋገጹ እንድዩ። ነዚ ዘይፈልጥ ኣሎድዩ? ኣብ ኮሮኮንን ተሃዳይን ኣሸሓት ሰራዊ ከሎ ህላወ ተ.ሓ.ኤ. ከረጋግጽ ዘይከኣለስ ቱጂቦ ወያነን ናይ ካልኦትን እናተጸበኻ ነቲ ታሪኻዊ ስም ተ.ሓ.ኤ. ዘመራስሕ እንተተዋይ እዩ? መንግስተ ሰማይ የዋርሶም ሙዉት ኣይልዓልንዮ መብዛሕትኦም መራሕቲ ተጋድሎ ሓርነት ዝነበሩ ሓሊፎም ኣሎዉ። ሓደ ክልተ ከኣ ኣብ ሃገሮም ኮይኖም ይሰርሑ ኣሎዉ። ክንዲ ቁጽሪ ኣጸብዕ ዘይኣኸሉ ንኡሳት ብርጁዋ(ተበለጽቲ) ኣብ ካልኣይ ህገራዊ ጉባኤ ተ.ሓ.ኤ. መመላእታ ቁጽሪ ዝተመርጹን ውድብ ዘብረሱ ከም መራሕትን ተሓላቕትን ኮይኖም ከህተፍቱፋ። እዚኦምን ተኸተልቶምን እዮም ሎሚ ብስም ተጋድሎ ሓርነት እናሸቐጡ ነታ ብዘይ ምርጫ ህዝቢ ኤርትራ ብሕቡራት መንግስታት ዝተዋሕበትና ሰማያዊት ባንደራ ኣብ ግዜ ፊደረሽን ምፍራሱ ጉቡኣ ኣኸቲማ ኣብ ታሪኽ ዝሰፈረት እናውለብለቡ ዕረፍቲ ከሊኦማ ዘለዉ። ባንደራ ህግደፍ ኣይትውከለናንያ፡ እናበሉ ታሪኽ ብምጥምዛዝ መንእሰያት ዘደናግሩ ዘለዉ። መሰረታውያን ተ.ሓ.ኤ. ኣይተበታተኑን መቃለሲ ውድብ እዮም መሪጾም። ባንደራ ህ.ግ.ደ.ፍ. ዝበሃል የለን። ባንደራ ህዝቢ ባንደራ ሃገር ምስ ኩቡር ትርጉማ፣ መስዋእትነት ትሕብር፣ ሰማያዊ ባሕርና ትምስክር፣ ጉዕዞ ልምዓትና ተረጋግጽ፣ ማዕድናዊ ትሕዝቶና ተመልክት ኣላትና። ንቻልሲ ህዝቢ ኤርትራ ትውክል።

እዞም ኣብ ላዕሊ፡ ኣብ ግዜ ውራ ውራ ነብስኻ ኣይተዕብራ ኢል ዝጠቐስኩምም ተበለጽቲ፡ ነታ ጉቡኣ ፈጺማ ኣብ ኩቡር ታሪኽና ሰፈራ ዝሓዘት ናይ ሕድሪ ሰማያዊት ባንደራ ከም ህዝቢ ኤርትራ ብምርጫኡ ዝተኸላ ኣምሲሎም ከታልሉ ከለዉ ንመን እዮም ከእሙኑ፡ ።

ሕጅውን እቲ ማዕዳ/መተሓሳስቢ ንመንእሰያትና። ቅድምን ድሕርን 1961 ዝነበረ ታሪኽ፣ ካብ 1970 ከሳብ 1982፡ ካብ 1980 ከሳብ 1991፡ ቀጺሉ ከሳብ ሕጂ ዘሎ ብብመድረኹ ኣብሲልኩም ክትፈልጡዎን፡ ብፍላይ ታሪኽ ናይቶም ውልቀ ሰባት ኣብ ጥፍሓት ተጋድሎ ሓርነት ብሓላፍነት ዝሕተቱ ሰራዊት ኣበይ ከምዝኣቶ ግዲ ዘይብሎም፡ እንታይ ድኣ ነንሕድሕዶም ምስቶም ብፍሉይ ዝንባለታትን ጥቕምታትን ዝጽግዎም ከም ሰራሕቲ ቅያ ኣምሲሎም ክወዳደሱ ከለዉ እዛ ቡርኩታ ገለ ኣላታ ዘምስዕ ምዃኑ ክትግንዘቡ ይግባእ። ተሓቢኡ ዝነብር ታሪኽ የለን። ናይ ግዜ ሕቶ ጥራሕ እዩ።

ነባሪ ዝኸሪ ንሰማእታትና፡
ዓወት ንሓፋሽ